

Odchod významného rusisty

Dne 23. dubna 2013 utrpěla naše rusistika citelnou ztrátu: ve věku téměř 89 let odešel z kolektivu českých lingvistů známý brněnský rusista prof. PhDr. Jiří Jiráček, DrSc.

Ačkoli pobýval již od r. 1991 v důchodu na jihu Čech, v Třeboni, řada jeho bývalých spolupracovníků, doktorandů a studentů stále těží z výsledků jeho dlouholeté vědecké i pedagogické aktivity jako vysokoškolského učitele na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Jiří Jiráček (* 2. 12. 1924 v Praze) prošel po studiu na třeboňském gymnáziu, po nuceném zaměstnání v zemědělství za okupace a posléze po studiu oboru ruština-angličtina na Karlově univerzitě několikaletým zaměstnáním středoškolského učitele, než nastoupil v roce 1973 jako docent na katedru ruského jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Zde působil poté i jako profesor a řadu let také jako vedoucí katedry až do penzijního věku. Za dobu pedagogické činnosti na fakultě, tj. téměř za 30 let, věnoval svou péči výchově mnoha studentů a doktorandů.

V publikační činnosti se prof. Jiráček uplatnil jednak řadou časopiseckých a sborníkových studií z oblasti slovtvorby, terminologie a lexikologie, jednak dvěma rozsáhlými monografiemi, a to *Интернациональные суффиксы существительных в современном русском языке* (1971) a *Adjektiva s internacionálními sufixálními morfy v současné ruštině* (1984), příznivě přijatými v naší i ruské odborné veřejnosti.

Své zkušenosti ze středoškolské praxe a z autorské spolupráce na učebnicích zužitkoval ve vysokoškolském skriptu *Morfologie I. Substantivum* (1986) a zejména ve výrazné spoluúčasti na kolektivní publikaci *Morfologie ruštiny I., 2.*, původně plánované jako celostátní vysokoškolská učebnice, která však byla vydána – v souvislosti s celkově zesláblým vztahem k ruštině po roce 1989 – až v letech 1996–7 jen jako skriptum MU v Brně. Zájem o teoretické i praktické otázky ruského pravopisu vedl také k Jiráčkově účasti na kolektivní publikaci *Орфо-*

графия, пунктуация и книжно-письменная речь русского языка (1979) a na její kratší verzi – *Пříručce ruského pravopisu* (1989²).

V publikační činnosti respektoval Jiráček důsledně koncepci porovnání ruštiny s češtinou. Navíc pak ho jako anglistu zaujala možnost konfrontace některých jazykových jevů v obou slovanských jazycích s odpovídajícími jevy v angličtině; sr. jeho stati o gramatických typologických analogiích rusko-anglických oproti češtině (např. ČMF 74/1992, č. 1; Slavia 62/1993; Opera Slavica 1/1991, č. 2) a rovněž konfrontace rusko-anglických jevů v akcentuaci na rozdíl od češtiny (SPFFBU A 51/2003).

Jako vysokoškolský učitel se prof. Jiráček se samozřejmě podílel kromě vlastní výchovné činnosti na práci ve vědeckých i pedagogických komisích, účastnil se konferencí, seminářů, sjezdů apod. (sr. náš medailon v ČMF 81/1999, č. 2, s. 123–124). Ve všech uvedených aktivitách se projevovala jeho příslovečná akribie, iniciativa a odpovědnost.

Ani v důchodu neutuchl Jiráčkův zájem o osudy jeho bývalého fakultního pracoviště. Příležitostně ještě publikoval a v třeboňské městské knihovně sledoval novinky v politickém i ve vědeckém světě. Někdejší tenista v mládí, uplatňoval se i do vysokého věku sportovně – v jihočeské rovině jako cyklista. Se stupňujícími se pohybovými potížemi jeho tělesná aktivita silně poklesla, přesto si však stále zachovával duševní svěžest. Proto jeho bývalí spolupracovníci, s nimiž udržoval nepřetržitý kontakt pomocí e-mailu, považují jeho odchod za poměrně překvapující. Pamětníci – jeho kolegové, přátelé, doktorandi i studenti – jej nepochybně uchovají ve vzpomínkách jako lingvistu, který přispěl pozoruhodným přínosem k naší rusistice, ale i jako zkušeného, iniciativního, přesného a důsledného spolupracovníka s čestným a přátelským vztahem ke svým kolegům.